

شماره: ۳۷/۱۴۰۲۲۸

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۷/۲۱

پست: .....

بسته

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۱۱۲۷۲۷/۱۷ صبح
تاریخ ثبت: ۲۱/۷/۸۷ عصر
انجام کننده: ۲۱/۷/۸۷

حضرت آیت الله احمد جنتی
دبیر محترم شورای نگهبان

در اجراء اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
طرح اصلاح موادی از قانون آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی که به مجلس شورای اسلامی
تقدیم گردیده بود و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ مجلس با اصلاحاتی
به تصویب رسیده است، به پیوست ارسال می گردد.

۸۷
علی لاریجانی
رئیس مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح موادی از قانون آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- تبصره‌های ماده (۷) قانون آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

تبصره ۱- سایر مسؤولین دستگاههای اجرایی و قضائی اعم از دولتی یا غیردولتی که از طرف هیأت رئیسه برای دفاع و توضیح طرح یا لایحه دعوت شده‌اند می‌توانند در جلسات مجلس شرکت نمایند.

تبصره ۲- رئیس و دادستان دیوان محاسبات، معاون امور مجلس هر یک از وزیران و آن عده از کارکنان مجلس که حضور آنان در صحن مجلس ضروری باشد و معاونین امور مجلس دیگر دستگاهها و نهادها با اجازه هیأت رئیسه حق حضور در جلسات را دارند. این افراد می‌توانند در جلساتی که موضوع دستور مجلس مرتبط با وزارتخانه و سازمان آنها باشد شرکت نمایند.

ماده ۲- اصلاحات ذیل در مواد (۲۱) و (۲۳) انجام می‌شود:

الف- در بند (۲) ماده (۲۱) عبارت «نظارت بر» حذف و کلمه «اداره» جایگزین می‌شود.

ب- بندهای (۱)، (۳)، (۸)، (۱۰) و (۱۲) ماده (۲۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود.

۱- در بند (۱) کلمه «مسئولیت» حذف و عبارت «نظارت بر» جایگزین می‌شود.

۲- در بند (۳) عبارت «مشارکت در» حذف می‌شود.

۳- بند (۸) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

- تصمیم گیری در خصوص دعوت از اشخاص حقیقی و حقوقی و موافقت با حضور اشخاص متقاضی جهت شرکت و یا اظهار نظر در مجلس.

۴- در بند (۱۰) عبارت «و اتخاذ تصمیم در موارد اختلافی یا عدم رعایت آئین نامه» به آخر بند اضافه می شود.

۵- بند (۱۲) به شرح ذیل اصلاح می شود:

- تصویب سازوکار لازم جهت بهبود روشهای نظارتی و ساماندهی امور ناظرین منتخب مجلس و کمیسیونها در مجامع و شوراهای و دریافت گزارش آنان.

ماده ۳- در ماده (۲۵) اصلاحات ذیل انجام می شود:

الف- عبارت های «از هیأت رئیسه» و «و هیأت رئیسه» حذف می شود.

ب- عبارت «هیأت رئیسه مکلف است» حذف و عبارت «کمیسیون تدوین

آئین نامه داخلی مکلف است» جایگزین می شود.

ماده ۴- در ماده (۲۹) عبارت «سایر کمیسیونهای خاص و تخصصی بنابه تشخیص

هیأت رئیسه و رؤسای شعب دارای حداقل نوزده و حداکثر بیست و سه نفر عضو خواهند

بود» حذف و عبارت «تعداد اعضاء کمیسیونهای اصل نودم (۹۰) قانون اساسی و تخصصی و

نیز نفرات عضو با رعایت مواد این آئین نامه و رأی اکثریت نسبی اعضاء جلسه مشترک

هیأت رئیسه و رؤسای شعب تعیین می شود» جایگزین می شود.

ماده ۵- ماده (۳۲) آئین نامه داخلی به شرح ذیل اصلاح می گردد:

ماده ۳۲- به منظور سامان دادن و کارآمد سازی مجلس و نمایندگان، خصوصاً

نسبت به طرز کار قوای مجریه و قضائیه و مجلس مبتنی بر اصول متعدد قانون اساسی

بالاتر از اصل نودم (۹۰)، کمیسیونی به نام اصل نودم (۹۰) قانون اساسی تشکیل می گردد تا

طبق قوانین مصوب مربوط به خود اداره و انجام وظیفه نماید. اعضاء این کمیسیون به شرح

ذیل است:

۱- از هر کمیسیون تخصصی یک نفر با معرفی کمیسیون مربوطه.

۲- هشت (۸) نفر از نمایندگان که توسط رؤسای شعب و هیأت رئیسه به عنوان

اعضاء ثابت انتخاب می شوند.

تبصره ۱- رئیس کمیسیون با پیشنهاد هیأت رئیسه مجلس از بین اعضاء ثابت کمیسیون و با رأی مجلس انتخاب می گردد.

تبصره ۲- اعضاء ثابت کمیسیون نباید عضو کمیسیونهای تخصصی مجلس باشند.
ماده ۶- بندهای (۱) الی (۶) و تبصره (۲) بند (۷) ماده (۳۳) به شرح ذیل اصلاح

می شود:

الف- بندهای (۱) الی (۶) به شرح زیر اصلاح می شود:

- ۱- بررسی طرحها و لوایح ارجاعی و گزارش آن به مجلس شورای اسلامی.
  - ۲- رسیدگی به درخواستهای تحقیق و تفحص.
  - ۳- رسیدگی به سؤال نمایندگان از رئیس جمهور و وزیران.
  - ۴- بررسی موارد ارجاعی از لوایح برنامه توسعه و بودجه سالانه و گزارش آن به کمیسیون تلفیق.
  - ۵- کسب اطلاع از کم و کیف اداره امور کشور، دریافت و بررسی گزارشهای عملکردی و نظارتی از اجراء قوانین مربوط به دستگاههای ذی ربط به نمایندگی از مجلس شورای اسلامی.
  - ۶- تهیه گزارش موردی و سالانه در خصوص امور اجرائی دستگاهها و نحوه اجراء قوانین به خصوص قانون برنامه توسعه و بودجه سالانه و ارائه نکات مثبت، منفی و پیشنهاد نحوه اصلاح آن و تقدیم گزارش به مجلس جهت قرائت.
- تبصره - کمیسیونها می توانند در موارد مهم و حساس و در مواجهه با تخلفات یا سوء مدیریت، با دعوت از مسئولین ذی ربط موضوع را بررسی نموده و گزارش آن را به هیأت رئیسه ارائه نمایند. هیأت رئیسه می تواند گزارش مذکور را در دستور کار مجلس قرار دهد. در این صورت مخبر کمیسیون و نماینده دولت هر کدام به میزان پانزده دقیقه و شش نفر از نمایندگان به قید قرعه از بین متقاضیان هر کدام به میزان پنج دقیقه، نظرات خود را بیان می نمایند.

هرگاه کمیسیون همراه با گزارش پیشنهادهایی برای تصویب به مجلس ارائه نماید در دستور حداکثر دوهفته بعد مجلس قرارخواهد گرفت و براساس مواد آئین نامه داخلی رسیدگی می شود. نمایندگان می توانند پیشنهادهای خود را تا (۴۸) ساعت پس از پایان قرائت گزارش به کمیسیون تحویل نمایند. کمیسیون تا یک هفته گزارش نهایی خود را به مجلس ارائه می دهد.

ب- در تبصره (۲) بند (۷) بعد از کلمه «ذی صلاح» عبارت «به ویژه از میان نمایندگان ادوار گذشته که در مسائل کمیسیون صاحب تخصص و تجربه باشند» اضافه می شود.
ماده ۷- اصلاحات ذیل در مواد (۳۷) و (۴۲) انجام و یک ماده به آئین نامه الحاق می شود:

الف- در ماده (۳۷) عبارت «سیاست داخلی، شوراها، شهرداریها، اطلاعات و امنیت داخلی، دفاع و امنیت خارجی و ثبت احوال» حذف و عبارت «دفاع، اطلاعات و امنیت» جایگزین می شود.

ب- ماده زیر به آئین نامه الحاق می شود:

ماده .. - کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور برای انجام وظایف محوله در محدوده سیاست داخلی، شوراها، امور غیر عمرانی شهرداریها و ثبت احوال مطابق ضوابط این آئین نامه تشکیل می شود.

ج- در ماده (۴۲) عبارت «و امور عمرانی شهرداریها و دهیاریها قبل از کلمه «مطابق» اضافه می شود.

ماده ۸ - در ماده (۵۹) عبارت «پانزده نفر» جایگزین عبارت «هفت تا پانزده نفر بنابه نظر پیشنهاددهندگان» و تبصره ذیل به این ماده الحاق می شود.

تبصره - هیأت رئیسه مجلس می تواند طرحها و لوایحی را که در حوزه مسائل مربوط به کمیسیون ویژه تشخیص دهد به آن کمیسیون ارجاع نماید.

ماده ۹- ماده (۶۰) و تبصره های آن به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۶۰- مسئولیت و اختیار کلیه امور اجرایی مجلس اعم از تشکیلاتی، مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی، حقوقی، فنی، پشتیبانی، ارتباطات داخلی و بین‌المللی، حفاظت، حراست و نظایر آن به عهده رئیس مجلس شورای اسلامی است.

تبصره ۱- رئیس مجلس می‌تواند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به معاونین خود یا مسئولین ذی‌ربط تفویض نماید.

تبصره ۲- اساسنامه، نظام مالی و ساختار تشکیلات اجرایی مجلس شورای اسلامی و همچنین ضوابط و دستورالعملهای کلیه اختیارات موضوع این ماده به تصویب هیأت‌رئیس خواهد رسید.

ماده ۱۰- ماده (۶۳) قانون آئین‌نامه به شرح زیر اصلاح شود:

ماده ۶۳- در راستای ایفای هرچه بهتر وظیفه نمایندگی، همچنین حفظ شأن و منزلت مجلس و جایگاه حقیقی نمایندگان، هیأت‌رئیس موظف است به منظور برقراری ارتباط مؤثر (دیداری، شنیداری، مکتوب) نمایندگان با موکلین و نمایندگان دستگاههای اجرایی و نهادهای رسمی و غیررسمی در مرکز و حوزه انتخابیه با اختصاص فضای فیزیکی مناسب (دفاتر کار و ملاقات عمومی) هرگونه امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مورد نیاز را در شأن نظام جمهوری اسلامی فراهم نماید.

ماده ۱۱- عنوان «مبحث چهارم- حضوراعضاء قوه مجریه و شورای نگهبان در مجلس» قبل از ماده (۶۴) حذف و ماده (۶۴) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۶۴- هیأت‌رئیس مجلس می‌تواند تمام یا بخشی از یک جلسه مجلس را برای رسیدگی به امور مهم و اساسی کشور اختصاص دهد و به تشخیص هیأت‌رئیس، وزراء مکلف به حضور می‌باشند.

تبصره ۱- چنانچه ده نفر از نمایندگان یا رؤسای قوای مجریه یا قضائیه یا هریک از وزیران درخواست چنین جلسه‌ای داشته باشند پس از تصویب هیأت‌رئیس برگزار می‌شود.

تبصره ۲ - دستور این جلسات و چگونگی اداره آن توسط هیأت رئیسه تعیین خواهد شد و می‌تواند به تشخیص هیأت رئیسه، علنی رسمی یا غیرعلنی غیررسمی باشد.

ماده ۱۲ - ماده (۶۲) حذف و ماده (۸۲) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۸۲ - بودجه سالانه مجلس به پیشنهاد هیأت کارپردازان پس از مشورت با کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و تصویب هیأت رئیسه در موعد مقرر برای دولت ارسال و در بودجه سالانه کل کشور درج خواهد شد.

تبصره - مقرری و هزینه‌های نمایندگی در هر سال به تصویب هیأت رئیسه می‌رسد، نمایندگان مجلس حقوق و مزایای خود را از مجلس دریافت می‌نمایند، قبل از تصمیم مجدد در هر دوره به صورت علی‌الحساب مطابق مصوبه دوره قبل عمل می‌شود.

ماده ۱۳ - ماده (۱۰۶) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۱۰۶ - در هر جلسه رسمی به‌جز جلسات بررسی لوایح برنامه توسعه، بودجه سالانه و استيضاح یا رأی اعتماد به وزیران، سه نفر از نمایندگان می‌توانند به نوبت و طبق فهرستی که از قبل به قید قرعه توسط هیأت رئیسه تنظیم شده است، حداکثر به مدت پنج دقیقه نطق نمایند. همچنین دو نفر از نمایندگانی که در آن جلسه نوبت نداشتند باشند به جهت مسائل ضروری می‌توانند یک ساعت قبل از شروع جلسه در لوح مخصوص یا دستگاه الکترونیکی ثبت نام کرده و حداکثر به مدت هفت دقیقه نطق نمایند. در صورتی که بیش از دو نفر از نمایندگان متقاضی این نطق باشند، هیأت رئیسه به قید قرعه به دو نفر وقت خواهد داد.

هیچ یک از نمایندگان نمی‌توانند در مدت دو ماه بیش از یک بار نطق هفت دقیقه‌ای نمایند.

نماینده حق واگذاری تمام وقت خود را به نماینده دیگر دارد.

ماده ۱۴ - بندهای ذیل در ماده (۱۰۸) اصلاح و ماده (۱۱۴) حذف می‌شود:

الف- جزء (۲) بند (الف) و تبصره آن به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می شود:

۲- در مورد کلیات هر طرح یا لایحه، ابتدا منبر کمیسیون اصلی حداکثر پنج دقیقه گزارش می دهد، پس از آن حداکثر سه نفر مخالف و سه نفر موافق به ترتیب یک نفر مخالف و یک نفر موافق و سپس نماینده دولت و پس از آن منبر کمیسیون هر کدام حداکثر پنج دقیقه صحبت می کنند.

تبصره ۱- در مورد طرحها و لوایح مهم یا مفصل با پیشنهاد رئیس جلسه یا بیست و پنج نفر از نمایندگان و رأی اکثریت مطلق نمایندگان حاضر، می توان تعداد و یا وقت مخالف و موافق و وقت نماینده دولت و منبر کمیسیون را حداکثر تا دو برابر افزایش داد.

تبصره ۲- در بررسی کلیات طرحهای دو یا سه فوریتی و طرحهایی که کمیسیون اصلی در موعد مقرر گزارش نداده است یکی از طراحان می تواند به جای منبر در ابتدا و انتهای رسیدگی در مجلس صحبت کند.

ب- در بند (الف) جزءهای (۳) و (۴) و تبصره آن حذف و شماره جزء (۵) به (۳) اصلاح می شود.

ج- در جزء (۵) بند (الف) اصلاحات زیر انجام می شود:

۱- بعد از کلمه دفاع حرف «از» حذف و عبارت «در برابر» جایگزین می شود.

۲- عبارت «توجه پیشنهاد کفایت مذاکرات و یا مخالفت با آن» حذف و عبارت «توضیح نماینده دولت و منبر کمیسیون در مورد پیشنهادها» جایگزین می شود.

۳- عبارت «عدم فوریت» حذف و عبارت «یا سلب فوریت و مخالفت با آن» جایگزین می شود.

د- بند (ج) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می شود:

- در کلیات لایحه بودجه سالانه کل کشور پس از نطق رئیس جمهور، منبر کمیسیون گزارش خود را ارائه می دهد سپس حداکثر ده نفر از نمایندگان به عنوان

مخالف گزارش کمیسیون و ده نفر به عنوان موافق گزارش کمیسیون به ترتیب یک نفر مخالف و یک نفر موافق هر کدام حداکثر ده دقیقه صحبت می کنند. پس از آن نماینده دولت به مدت بیست دقیقه و در پایان، مخبر کمیسیون صحبت می کند. مجموع زمان صحبت مخبر کمیسیون سی دقیقه خواهد بود.

تبصره - در کلیات متمم و یک یا چند دوازدهم، بودجه اظهارات به میزان نصف مدت های مقرر در بند فوق است.

ه - متن زیر به عنوان بند (ه) به ماده (۱۰۸) الحاق می شود:

- پیش از اخذ رأی برای انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان و همچنین رئیس و دادستان دیوان محاسبات، هر نامزد می تواند حداکثر ده دقیقه در جلسه علنی مجلس مشخصات، سوابق کاری، تحصیلات و برنامه های خود را به اطلاع نمایندگان برساند.

و - تبصره ذیل به ماده (۱۰۸) الحاق می شود:

تبصره - در کلیه مواردی که در این آئین نامه، نمایندگان می توانند به عنوان موافق یا مخالف صحبت کنند رعایت ترتیب ثبت نام و یا درخواست صحبت الزامی است. در مواردی که قبل از تشکیل جلسه علنی متقاضیان صحبت یا نطق در لوح بیش از تعداد تعیین شده در این آئین نامه باشد یکی از اعضاء هیأت رئیسه موظف است به قید قرعه از بین افرادی که در موعد مقرر ثبت نام کرده اند افراد مورد نیاز را تعیین نماید. افراد تعیین شده، حق واگذاری نوبت خود به نماینده دیگر را خواهند داشت.

ماده ۱۵ - ماده (۱۱۵) به شرح ذیل اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می شود:

ماده ۱۱۵ - نمایندگان می توانند درباره مسائل مهم مملکتی یا بین المللی یا مناسبت های خاص بیانیه صادر نموده و به رئیس جلسه تحویل نمایند. چنانچه بیانیه صادره به امضاء حداقل بیش از نصف مجموع نمایندگان برسد متن آن بدون ذکر اسامی نمایندگان در پایان جلسه علنی مجلس قرائت و طی نامه رسمی به مراجع ذی ربط ارسال خواهد شد و اسامی نمایندگان امضاءکننده بیانیه در مشروح مذاکرات چاپ می شود.

تبصره - توزیع هرگونه نامه، گزارش، بروشور و امثال آن در صحن مجلس طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط هیأت رئیسه تصویب و به اطلاع نمایندگان خواهد رسید.

ماده ۱۶- ماده (۱۲۰) به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱۲۰- نصاب رأی گیری در مجلس، کمیسیون، کمیته و شعبه در موارد مختلف

به شرح زیر می باشد:

الف - اکثریت چهار پنجم مجموع نمایندگان:

- اصلاحات جزئی خطوط مرزی کشور. (اصل ۷۸ قانون اساسی).

ب - اکثریت سه چهارم مجموع نمایندگان:

۱ - توقف انتخابات و ادامه کار مجلس سابق در زمان جنگ و اشغال نظامی (اصل

۶۸ قانون اساسی).

۲ - مصوبات جلسه رسمی غیرعلنی (اصل ۶۹ قانون اساسی).

ج - اکثریت دو سوم مجموع نمایندگان:

۱ - تصویب درخواست مراجعه به آراء عمومی. (اصل ۵۹ قانون اساسی).

۲ - تصویب عدم کفایت رئیس جمهور. (اصل ۸۹ قانون اساسی).

۳ - تصویب تقاضای سه فوریت طرحها و لوایح.

د - اکثریت دو سوم نمایندگان حاضر:

۱ - تصویب آئین نامه داخلی مجلس و تفسیر آن.

۲ - تصویب تشکیل جلسه رسمی غیرعلنی مجلس.

۳ - تصویب تقاضای دو فوریت طرحها و لوایح.

۴ - تصویب موضوع اصل (۷۹) قانون اساسی.

۵ - اصلاح قانون برنامه توسعه در ضمن لایحه بودجه و سایر طرحها و لوایح

ه - اکثریت مطلق نمایندگان حاضر:

- ۱ - انتخاب رئیس مجلس، (مرحله اول).
- ۲ - انتخاب رئیس و دادستان دیوان محاسبات کشور.
- ۳ - رأی اعتماد به وزیران.
- ۴ - رأی به استیضاح وزیران.
- ۵ - تصویب طرحها و لوایح و تفسیر آن.
- ۶ - تصویب انجام تحقیق و تفحص.
- ۷ - تصویب تقاضای یک فوریت طرحها و لوایح.
- ۸ - تغییر دستور هفتگی مجلس.
- ۹ - رأی به قانع کننده نبودن پاسخ وزیر به سؤال نمایندگان.
- ۱۰ - تصویب موضوعات اصول (۷۷)، (۸۰)، (۸۲) و (۸۳) قانون اساسی
- ۱۱ - تصویب وضع قوانین آزمایشی و تصویب دائمی اساسنامه سازمانها توسط کمیسیونهای مجلس و دولت طبق اصل (۸۵) قانون اساسی.
- ۱۲ - تعیین تعداد اعضاء کمیته‌ها در کمیسیونها.
- ۱۳ - سایر مواردی که در این آئین‌نامه و سایر قوانین برای آنها کلمات «تصویب» یا «موافقت مجلس» آورده شده و در این آئین‌نامه نصاب آن مشخص نشده است.
و - اکثریت نسبی با حداقل رأی بیش از یک سوم نمایندگان حاضر:
۱ - انتخاب اعضاء هیأت رئیسه شعبه .
۲ - انتخاب نمایندگان جهت عضویت در کمیسیون تلفیق، مشترک و هیأت تحقیق و تفحص.
۳ - انتخاب اعضاء کمیسیون تخصصی، تحقیق و تدوین آئین‌نامه داخلی در شعبه.
۴ - تصویب تغییر کمیسیون نمایندگان.
۵ - انتخاب اعضاء کمیسیون ویژه در مجلس.
ز - اکثریت نسبی:

- ۱- انتخاب رئیس مجلس (مرحله دوم) و سایر اعضای هیأت رئیسه مجلس.
- ۲- انتخاب اعضای حقوقدان شورای نگهبان.
- ۳- انتخاب رئیس و اعضای هیأت رئیسه کمیسیون و کمیته.
- ۴- انتخاب نمایندگان جهت نظارت در مجامع، شوراها و سازمانها.
- ۵- انتخاب اعضای کمیته‌های هر کمیسیون.
- ۶- انتخاب ده نفر از نمایندگان در اجراء اصل یکصد و هفتاد و هفت (۱۷۷) قانون

اساسی.

ح - اکثریت موافق به نسبت مخالف (بدون احتساب آراء ممتنع):

- تصویب اعتبارنامه نمایندگان.

ماده ۱۷- ماده (۱۴۳) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۱۴۳- بررسی و تصویب کلیه طرحها و لوایح عادی یک‌شوری خواهد بود به‌جز مواردی که در این آئین‌نامه نحوه رسیدگی مشخص شده و یا به تشخیص هیأت رئیسه بررسی آنها به صورت دوشوری ضرورت داشته باشد.

تبصره - چنانچه نظر کمیسیون مبنی بر رد یا مسکوت ماندن طرح یا لایحه موضوع این ماده باشد و در جلسه علنی، کلیات آن طرح یا لایحه به تصویب برسد این‌گونه طرحها و لوایح مجدد به کمیسیون برای رسیدگی شوردوم ارجاع می‌شود.

ماده ۱۸- در ماده (۱۴۶) در سطر اول بعد از کلمه «رد» عبارت «یا مسکوت» اضافه می‌شود و تبصره زیر به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره - گزارش رد یا مسکوت ماندن طرح یا لایحه، زمانی در دستور کار مجلس قرار می‌گیرد که دولت در خصوص لایحه یا پانزده نفر از نمایندگان طراح در خصوص طرح، ظرف مدت یک‌ماه پس از چاپ و توزیع گزارش کمیسیون از هیأت رئیسه مجلس تقاضا نمایند در دستور کار مجلس قرارگیرد در غیر این صورت بایگانی می‌شود مگر این‌که

در گزارش کمیسیون زمان مشخصی برای مسکوت ماندن تعیین شده باشد که در این صورت پس از پایان یافتن مدت تعیین شده در دستور کار کمیسیون قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۹- ماده (۱۵۵) به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱۵۵ - پس از تصویب کلیات و در شورنهایی طرحها و لوایح، اولویت رسیدگی به پیشنهادها در جلسه علنی به ترتیب زیر خواهد بود:

- ۱- پیشنهاد بازگشت به لایحه دولت یا طرح اصلی.
- ۲- پیشنهاد حذف کل ماده.
- ۳- پیشنهاد چاپ شده کمیسیونهای فرعی.
- ۴- پیشنهاد حذف جزء و پیشنهادهای چاپ شده نمایندگان باتشخیص اولویت جامع بودن توسط یکی از اعضاء هیأت رئیسه.
- ۵- رأی گیری برای اصل ماده.
- ۶- رأی گیری برای حذف کل ماده در صورتی که اصل ماده رأی نیاورد.
- ۷- پیشنهادهای جدید نمایندگان.
- ۸- ارجاع به کمیسیون، به تشخیص رئیس جلسه (در صورتی که پیشنهادهای فوق الذکر رأی نیاورد).

تبصره- در صورت تصویب پیشنهاد بازگشت به لایحه دولت یا طرح اصلی، پیشنهاد بندهای (۳) و (۴) پذیرفته می شود.

ماده ۲۰- ماده (۱۶۵) به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱۶۵- نحوه رسیدگی به طرحها و لوایح دو فوریتی به شرح زیر می باشد:

۱ - حداکثر چهار ساعت پس از تصویب فوریت، طرح یا لایحه چاپ و توزیع می شود.

۲ - حداکثر بیست ساعت پس از تصویب فوریت، پیشنهاد نمایندگان به هیأت رئیسه تسلیم می شود.

۳ - حداکثر هفتاد و دو ساعت پس از تصویب فوریت، در دستور کار مجلس قرار می‌گیرد.

۴ - حداقل یک ساعت قبل از شروع مذاکرات پیشنهادهای نمایندگان چاپ و توزیع می‌شود.

ماده ۲۱ - تبصره (۱) ماده (۱۶۸) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره (۳) به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره ۱- دولت باید حداقل شش ماه قبل از پایان مدت آزمایشی قانون مذکور جهت تمدید یا تعیین تکلیف دائمی آن، لایحه لازم را به مجلس ارائه نماید.

هیأت رئیسه موظف است از طریق لایحه یا طرح ترتیبی اتخاذ نماید که تا پایان زمان آزمایشی، تعیین تکلیف شده باشد.

طرح یا لایحه می‌تواند به صورت ماده واحده و بدون تغییرات یا با اصلاح موادی از قانون آزمایشی تنظیم شود.

تبصره ۳- مدت اجراء اصلاحیه‌های قانون آزمایشی و برنامه توسعه تابع مدت اجراء اصل قانون خواهد بود.

ماده ۲۲- اصلاحات ذیل در ماده (۱۹۲) انجام می‌شود:

الف- در ماده (۱۹۲) عبارت «هیأت رئیسه» جایگزین عبارت «رئیس مجلس» و کلمات «اولین» و «آتی» حذف می‌شود.

ب - تبصره زیر به ماده (۱۹۲) الحاق می‌شود:

تبصره- رئیس جمهور و هریک از وزیران موظفند به ترتیب حداکثر ظرف سی و پانزده روز به تذکر هریک از نمایندگان، شخصاً یا توسط معاون امور مجلس به صورت کتبی پاسخ دهد.

ماده ۲۳- ماده (۱۹۳) به شرح ذیل اصلاح و ماده (۱۹۴) حذف می‌شود:

ماده ۱۹۳- نحوه رسیدگی به سؤال‌نماینده از وزیر به شرح ذیل خواهد بود:

۱- هر نماینده می‌تواند راجع به مسائل داخلی و خارجی کشور از وزیر مسؤل در باره وظایف او سؤال نماید سؤال باید کتبی و صریح بوده و در فرم مخصوص که هیأت رئیسه تهیه می‌نماید توسط نماینده تنظیم و به هیأت رئیسه تسلیم شود. هیأت رئیسه موظف است سؤال را فوری به کمیسیون تخصصی ذی‌ربط ارسال نماید.

۲- کمیسیون موظف است حداکثر ظرف مدت ده‌روز پس از وصول سؤال، جلسه‌ای با حضور وزیر و سؤال‌کننده تشکیل دهد و با استماع نظرات سؤال‌کننده و وزیر و بررسی‌های لازم، به موضوع رسیدگی کند. وزیر موظف است در کمیسیون حاضر شود و به سؤال پاسخ دهد.

۳- چنانچه سؤال‌کننده و کمیسیون، توضیحات وزیر را قانع‌کننده ندانند، کمیسیون با تعیین قلمرو «ملی» یا «منطقه‌ای» سؤال، بلافاصله نسبت به ارجاع سؤال ملی به هیأت رئیسه جهت اعلام وصول در اولین جلسه علنی اقدام می‌نماید.

۴- در رابطه با سؤال منطقه‌ای، کمیسیون موظف است حداکثر ظرف مدت ده‌روز نسبت به ارائه راه‌حل و ارسال گزارش به هیأت رئیسه مجلس و رئیس جمهور (توسط رئیس مجلس) اقدام نماید. هیأت رئیسه با اتخاذ تدابیر لازم نسبت به حل موضوع سؤال منطقه‌ای اقدام می‌نماید.

چنانچه پس از پانزده روز از ارجاع نامه کمیسیون، نماینده سؤال‌کننده همچنان موضوع را حل و فصل نشده بداند، از هیأت رئیسه درخواست طرح سؤال منطقه‌ای در جلسه علنی را می‌نماید.

هیأت رئیسه موظف است در اولین جلسه علنی، سؤال منطقه‌ای را اعلام وصول و فوری به وزیر ابلاغ و به کمیسیون ذی‌ربط ارسال نماید. کمیسیون موظف است ظرف یک هفته گزارش نهایی را به هیأت رئیسه ارائه نماید.

۵- طبق اصل هشتاد و هشتم (۸۸) قانون اساسی، وزیر مورد سؤال مکلف است حداکثر ظرف مدت دهر روز از تاریخ ابلاغ سؤال در مجلس حضور یافته و به سؤال پاسخ دهد مگر آن که وزیر به صورت رسمی و با عذر موجه به تشخیص هیأت رئیسه تقاضای تأخیر حداکثر برای مدت دهر روز داشته باشد.

۶- در جلسه علنی ابتدا گزارش کمیسیون متضمن طرح سؤال و بررسی های انجام شده توسط منبر کمیسیون به مدت حداکثر پنج دقیقه مطرح می شود سپس وزیر و نماینده سؤال کننده به ترتیب و هر کدام به مدت حداکثر پانزده دقیقه توضیحات خود را ارائه می دهند و در صورت قانع نشدن نماینده، رئیس جلسه قانع کننده نبودن پاسخ وزیر را به رأی خواهد گذاشت.

در صورتی که اکثر نمایندگان حاضر، به قانع کننده نبودن پاسخ وزیر رأی دهند رئیس مجلس موظف است موضوع را به رئیس جمهور جهت رسیدگی ارجاع نماید.

تبصره ۱- عدم حضور وزیر در مجلس و کمیسیون به منزله وارد بودن سؤال و قانع نشدن مجلس و کمیسیون از پاسخ می باشد.

تبصره ۲- انصراف نماینده از سؤال در هر مرحله تا قبل از رأی گیری در جلسه علنی، موجب مختومه شدن سؤال می شود.

تبصره ۳- سؤال کننده یا وزیر می توانند از وقت خود در جلسه علنی طی دونویست استفاده نمایند.

تبصره ۴- گزارش کمیسیون حداقل بیست و چهار ساعت قبل از طرح سؤال در مجلس باید چاپ و بین نمایندگان توزیع شود.

تبصره ۵- در صورتی که سؤال توسط چند نماینده تنظیم گردد، نماینده منتخب سؤال کنندگان جهت توضیح سؤال در کمیسیون و صحن علنی باید در فرم مربوط به سؤال مشخص گردد در صورت عدم توافق سؤال کنندگان، نماینده آنها توسط یکی از اعضاء هیأت رئیسه به قید قرعه انتخاب خواهد شد.

تبصره ۶- سؤال می تواند شامل اجزاء متعدد باشد.
تبصره ۷- کلیه رأی گیری های مربوط به سؤال در کمیسیون و جلسه علنی با ورقه و مخفی خواهد بود.

ماده ۲۴- ماده (۱۹۵) به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱۹۵ - چنانچه در هر دوره مجلس، پاسخهای هر وزیر به سؤالات نمایندگان سه بار به تشخیص اکثریت مجلس قانع کننده نباشد، رأی سوم مجلس براساس اصل یکصد و سی و پنجم (۱۳۵) قانون اساسی به منزله رأی عدم اعتماد خواهد بود و رئیس جمهور موظف است در موعد مقرر نسبت به معرفی وزیر جدید اقدام نماید.

ماده ۲۵- ماده (۱۹۸) و تبصره های آن به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱۹۸ - هرگاه نماینده ای، تحقیق و تفحص در هر یک از امور کشور را لازم بداند تقاضای خود را به صورت کتبی به هیأت رئیسه مجلس تسلیم نموده و هیأت رئیسه ظرف چهل و هشت ساعت آن را به کمیسیون تخصصی ذی ربط جهت رسیدگی ارجاع می نماید. کمیسیون موظف است حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ وصول، اطلاعاتی را که در این زمینه کسب نموده در اختیار متقاضی یا متقاضیان قرار دهد.

در صورتی که متقاضی یا متقاضیان، اطلاعات کمیسیون را کافی تشخیص ندهند، کمیسیون موظف است ظرف یک هفته از متقاضی یا متقاضیان و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی ربط دعوت به عمل آورد و دلایل ضرورت تحقیق و تفحص نظرات مقام فوق الذکر را استماع نماید و تا مدت ده روز گزارش خود را مبنی بر تصویب یا رد تقاضای تحقیق و تفحص به هیأت رئیسه مجلس ارائه دهد.

این گزارش خارج از نوبت در دستور هفته بعد مجلس قرار می گیرد و پس از توضیح مخبر کمیسیون و صحبت نماینده متقاضی تحقیق و تفحص هر کدام حداکثر به مدت ده دقیقه، گزارش کمیسیون بدون بحث به رأی گذاشته خواهد شد.

در صورت تصویب انجام تحقیق و تفحص، موضوع به همان کمیسیون تخصصی ذی ربط جهت رسیدگی ارجاع می گردد.

کمیسیون موظف است در مدت بیست روز اعضاء هیأت تحقیق و تفحص را که حداقل یازده و حداکثر پانزده نفر خواهند بود از بین نمایندگان تعیین و به رئیس مجلس جهت صدور ابلاغ معرفی نماید. چنانچه متقاضیان تحقیق و تفحص کمتر از پنج نفر باشند کلیه آنان عضو هیأت خواهند بود، در غیر این صورت حداقل پنج نفر از اعضاء هیأت از میان متقاضیان تحقیق و تفحص انتخاب خواهند شد.

اعضاء هیأت از میان خود یک رئیس، دو نایب رئیس و یک منشی انتخاب می کنند.

هیأت حداکثر در مدت یک ماه پس از پایان مهلت تحقیق و تفحص، گزارش خود را به کمیسیون تسلیم می نماید. کمیسیون موظف است ظرف یک ماه گزارش هیأت را در جلسه مشترک اعضاء کمیسیون و هیأت مطرح و گزارش نهایی را جهت قرائت در مجلس برای مدت نیم ساعت تنظیم و پس از تصویب به هیأت رئیسه ارسال نماید. قبل از رأی گیری در رابطه با گزارش نهایی، وزیر یا مقام مسؤول از عملکرد خود دفاع خواهد نمود. هیأت رئیسه موظف است گزارش کمیسیون را در دستور هفته بعد کاری مجلس قرار دهد تا توسط منبر کمیسیون قرائت گردد.

تبصره ۱ - موضوع تحقیق و تفحص با تشخیص هیأت رئیسه باید صریح و قابل رسیدگی باشد.

تبصره ۲ - هیأت تحقیق و تفحص می تواند از کارشناسان مورد وثوق با تأیید هیأت رئیسه مجلس استفاده نماید. هیأت رئیسه موظف است تنخواه مورد درخواست هیأت را در اختیار رئیس هیأت قرار دهد تا براساس تصمیمات هیأت هزینه و با تأیید هیأت رئیسه به هزینه قطعی منظور شود.

تبصره ۳- چنانچه وزیر یا بالاترین مقام دستگاه مورد تحقیق و تفحص تغییر کرده باشد و تحقیق و تفحص مربوط به عملکرد دوران مسئولیت آنان باشد باید امکان دسترسی آنها به اسناد و مدارک جهت پاسخگویی فراهم گردد.

تبصره ۴- کلیه مکاتبات هیأت با امضای رئیس هیأت و درغیاب او نایب رئیس معتبر خواهد بود.

تبصره ۵- کمیسیون موظف است همزمان با ارائه گزارش نهایی به هیأت رئیسه، کلیه اسناد، مدارک و پرونده‌های تحقیق و تفحص و یک نسخه از گزارش نهایی را به کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی جهت اقدام قانونی و نیز حفظ و بایگانی اسناد ارسال نماید.

تبصره ۶- ارائه و انتشار هرگونه اطلاعات مربوط به تحقیق و تفحص به هر شکل و عنوان از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی و اعضاء هیأت تحقیق و تفحص تا زمان چاپ گزارش جهت قرائت در صحن علنی ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۶- ماده (۱۹۹) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۱۹۹ - مهلت انجام تحقیق و تفحص شش ماه از تاریخ صدور ابلاغ اعضاء هیأت توسط رئیس مجلس می‌باشد. در صورت ضرورت با درخواست هیأت و تصویب هیأت رئیسه مجلس تا شش ماه دیگر قابل تمدید می‌باشد.

تبصره ۱- در صورتی که جلسه مشترک هیأت تحقیق و تفحص و کمیسیون تخصصی تخلفات موضوع تحقیق را مهم و مسؤول دستگاه یا سازمان را مقصر تشخیص دهد، گزارش نهایی خود را همراه با امضاء حداقل ده نفر از نمایندگان ارائه می‌دهد. این گزارش به منزله درخواست استیضاح وزیر یا وزیران متخلف می‌باشد.

هیأت رئیسه موظف است در اولین جلسه علنی موضوع استیضاح را اعلام و وصول و حداکثر تا مدت ده روز در دستور جلسه علنی قرار دهد در این صورت مخبر کمیسیون

حداکثر به مدت نیم ساعت گزارش می دهد و سپس طبق مواد مربوط به استیضاح عمل خواهد شد.

تبصره ۲- در صورتی که تعداد متقاضیان تحقیق و تفحص کمتر از حدنصاب طرح استیضاح باشد، سایر نمایندگان می توانند به متقاضیان تحقیق و تفحص ملحق شوند تا استیضاح از حدنصاب قانونی برخوردار شود.

ماده ۲۷- ماده (۲۲۳) به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۲۲۳- اصلاح قانون برنامه توسعه در ضمن لایحه بودجه و دیگر طرحها و لوایح با رأی دوسوم نمایندگان حاضر پذیرفته می شود و هرگونه اصلاح نیز با رأی دوسوم نمایندگان معتبر خواهد بود.

ماده ۲۸- اصلاحات ذیل در ماده (۲۲۴) انجام می شود:

الف- در سطر اول عبارت «لایحه بودجه سالیانه کل کشور» حذف و عبارت «دولت موظف است لایحه بودجه سالانه کل کشور را حداکثر تا پانزدهم آذرماه هر سال به مجلس تسلیم نماید. نحوه رسیدگی به لایحه بودجه، متمم و چند دوازدهم آن» جایگزین می شود.

ب- در بند (۱) کلمه «تقدیم» حذف و عبارت «چاپ و توزیع» جایگزین می شود و عبارت «توسط دولت و توزیع» حذف و عبارت «و سوابق» جایگزین می شود.

ج - در بند (۲) عبارت «ده روز» حذف و عبارت «پانزده روز» جایگزین می شود و عبارت «پایان مهلت اخذ پیشنهادهای نمایندگان» حذف و عبارت «چاپ و توزیع لایحه» جایگزین می شود و کلمه «اصلی» حذف و کلمه «تلفیق» جایگزین می شود.

د - در بند (۳) کلمه «اصلی» حذف و کلمه «تلفیق» جایگزین می شود و بعد از عبارت «مدت پانزده روز» عبارت «پس از پایان مهلت گزارش کمیسیون تخصصی» اضافه می شود و در انتهای بند عبارت «مهلت رسیدگی کمیسیون تلفیق حداکثر تا پانزده روز با موافقت هیأت رئیسه قابل تمدید می باشد» اضافه می شود.

ه- عبارت «پیشنهادهایی که منبع درآمد مشخصی نداشته باشد قابل طرح نخواهد بود و پیشنهادهایی که مازاد بر سرجمع نباشد زمانی قابل طرح است که ردیف مشخص جایگزین را معین نماید، تشخیص موارد مذکور با رئیس جلسه خواهد بود» به انتهای تبصره اضافه می شود.

و - در تبصره (۲) عبارت «چنددوازدهم، متمم و» حذف می شود.

ماده ۲۹- ماده ذیل به آئین نامه داخلی الحاق می شود:

ماده الحاقی ۱- هرگاه حداقل ده نفر از نمایندگان و یا هرکدام از کمیسیونها، عدم رعایت شؤونات و نقض یا استتکاف از اجراء قانون یا اجراء ناقص قانون توسط رئیس جمهور و یا وزیر و یا مسئولین دستگاههای زیرمجموعه آنان را اعلام نمایند، موضوع بلافاصله از طریق هیأت رئیسه جهت رسیدگی به کمیسیون ذی ربط ارجاع می گردد.

کمیسیون حداکثر ظرف مدت ده روز با دعوت از رئیس جمهور یا نماینده تام الاختیار ایشان یا وزیر و همچنین تمام یا تعدادی از نمایندگان متقاضی، موضوع را رسیدگی و با اظهار نظر صریح، گزارش خود را برای قرائت در مجلس به هیأت رئیسه ارسال می نماید.

تبصره ۱- بلافاصله بعد از قرائت گزارش در صحن مجلس، نسبت به گزارش کمیسیون نظرخواهی می شود. چنانچه رأی مجلس بر احراز تخلف باشد این گزارش توسط رئیس مجلس به آنان ابلاغ و جهت رسیدگی به قوه قضائیه و سایر مراجع ذی صلاح ارسال می شود تا خارج از نوبت و بدون تشریفات دادرسی رسیدگی نمایند.

تبصره ۲- در صورتی که مجلس در مورد رئیس جمهور یا هر یک از وزیران سه نوبت رأی به احراز تخلف دهد، رأی سوم مجلس به منزله درخواست استیضاح مسؤول مربوطه می باشد که براساس آئین نامه داخلی اجراء خواهد شد و رأی دهندگان به منزله درخواست کنندگان استیضاح خواهند بود.

ماده ۳۰- ماده ذیل به آئین نامه داخلی الحاق می شود:

ماده الحاقی ۲- هیأت رئیسه موظف است تشکیلات مناسبی را جهت تدوین، نگارش، ویرایش حقوقی و ادبی طرحها و لوایح ایجاد نماید. نظرات این تشکیلات قبل از تصویب نهایی طرح یا لایحه در مجلس، با موافقت کمیسیون ذی ربط انجام می شود.

ماده ۳۱- ماده ذیل به آئین نامه داخلی الحاق می شود:

ماده الحاقی ۳- گزارشهای تحقیق و تفحص، تفریغ بودجه و کمیسیونها به جز گزارش طرحها و لوایح، خارج از نوبت در دستور کار مجلس قرار می گیرد. این گزارشها باید حداقل (۴۸) ساعت قبل از طرح در مجلس چاپ و در اختیار نمایندگان قرار گیرد و خلاصه آن حداکثر به مدت نیم ساعت در جلسه قرائت و متن کامل گزارش در مشروح مذاکرات چاپ شود.

ماده ۳۲- ماده ذیل به آئین نامه داخلی الحاق می شود:

ماده الحاقی ۴- تغییر شرح وظایف و اختیارات کمیسیونها توسط هیأت رئیسه مجلس یا هریک از کمیسیونها و یا حداقل پنجاه نفر از نمایندگان پیشنهاد می شود و پس از تصویب در جلسه مشترک هیأت رئیسه مجلس، اعضای کمیسیون تدوین آئین نامه داخلی و رؤسای کمیسیونهای تخصصی اجراء می شود.

تبصره - جلسه مشترک فوق الذکر به ریاست رئیس یا یکی از نواب رئیس مجلس و با حضور حداقل دوسوم اعضاء رسمیت می یابد و مصوبات آن با رأی حداقل دوسوم اعضاء حاضر معتبر خواهد بود و مصوبات به اطلاع نمایندگان خواهد رسید.

ماده ۳۳- ماده ذیل به آئین نامه داخلی الحاق می شود:

ماده الحاقی ۵- کمیسیونها می توانند گزارش طرحها و لوایح مشابه یا با موضوع مشترک یا نزدیک به هم را در یک گزارش به مجلس ارائه نمایند.

ماده ۳۴- در مواد تعیین شده ذیل، اصلاحات به عمل آمده انجام می شود:

۱- در سطر اول ماده (۵۶) عبارت «یا کمیسیونها» (در خصوص قوانین آزمایشی) «

بعداز کلمه «مجلس» اضافه می شود.

۲- در ماده (۷۷) کلمه «ضمن» حذف و عبارت «جلسه رسمی ضمن نطق یا» جایگزین و عبارت «ده دقیقه» به عبارت «پنج دقیقه» اصلاح می شود.

۳- ماده (۱۳۸) حذف شود.

۴- در ماده (۱۳۹) عبارت «آن در اختیار مطبوعات» حذف و عبارت «از طریق رسانه ها در اختیار عموم» جایگزین شود.

۵- در بند (۲) ماده (۱۵۹) آئین نامه عبارت «با رأی اکثریت دو سوم حاضران» حذف و عبارت «به ترتیب با رأی اکثریت دو سوم حاضران و دو سوم مجموع نمایندگان» جایگزین شود.

۶- در ماده (۱۶۲) عبارت «تقاضای سلب» حذف و عبارت «تقاضای فوریت یا سلب» جایگزین شود.

۷- در ماده (۱۶۹) بعد از عبارت «پانزده نفر از نمایندگان» عبارت «قبل از شروع رسیدگی نهایی در مجلس» اضافه شود.

۸- در ماده (۱۷۵) کلمه «تفسیر» حذف و کلمه «استفسار» جایگزین شود. قبل از عبارت «قابل تغییر است» عبارت «تا ۲ برابر» اضافه می شود.

۹- در ماده (۱۸۰) بعد از کلمه «نمایندگان» عبارت «تا قبل از اتمام رسیدگی نهایی در مجلس» اضافه و در سطر سوم عبارت «حداکثر شش ماه» حذف و عبارت «مدت معینی» جایگزین و بعد از کلمه «موافقت» عبارت «معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور یا» اضافه می شود.

۱۰- در ماده (۱۸۱) عبارت «یا آئین نامه داخلی مجلس» حذف و عبارت «پنج دقیقه» به عبارت «سه دقیقه» اصلاح می شود.

۱۱- در ماده (۱۸۲) عبارت «پنج دقیقه» به عبارت «سه دقیقه» اصلاح و عبارت «و قبل از شروع دستور جلسه» حذف می شود.

۱۲- ماده (۱۸۳) حذف می شود چون موضوع در ماده (۵۶) تأمین شده است.

بسته

۱۳- در ماده (۱۹۰) عبارت «برای هر یک از وزیران جداگانه» حذف و در تبصره (۲) این ماده بعد از عبارت «رأی اعتماد نداد» عبارت «و یا وزارتخانه‌ای به هر دلیل وزیر نداشته باشد» اضافه می‌شود.

۱۴- در ماده (۲۰۰) عبارت «به محاکم قضائی» حذف و عبارت «حسب مورد موضوع به قوه قضائیه یا مراجع رسیدگی به تخلفات اداری» جایگزین می‌شود.

۱۵- در کلیه مواد آئین‌نامه عبارت «قبل از دستور» بعد از کلمه «نطق» حذف می‌شود.

۱۶- در کلیه مواد آئین‌نامه بعد از کلمه «لوح» عبارت «یا دستگاه الکترونیک» اضافه می‌شود.

ماده ۳۵- در کلیه مواد آئین‌نامه داخلی کلمه «منشی» به کلمه «دبیر»، کلمه «کارپرداز» به کلمه «ناظر» و کلمه «منخبر» به کلمه «سخنگو» تغییر می‌کند.

ماده ۳۶- ماده (۲۴۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۴۱- هیأت رئیسه مجلس موظف است پس از تصویب این قانون نسبت به اعمال اصلاحات در آئین‌نامه داخلی مجلس و اصلاح شماره مواد و تنظیم آنها اقدام نماید.

طرح فوق مشتمل بر سی و شش ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و یکم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

علی لاریجانی
رئیس مجلس شورای اسلامی